

ΚΟΥΔΟΥΝΑΤΟΙ ΣΤΟ ΦΙΛΩΤΙ ΝΑΞΟΥ 2023

Στο Φιλώτι την περίοδο των Αποκριών αναβιώνει το έθιμο των κουδουνάτων.

Έτσι και φέτος όλοι οι βοσκοί έβγαλαν από τα μπαούλα τα κουδούνια τους. Άρχισαν να ξεχωρίζουν από αυτά τα καλύτερα, που θα έβαζαν τα παιδιά τους και οι ίδιοι. Φροντίζουν να βάζουν τα καλύτερά τους κουδούνια με τις μερακλήδικες κουδουνίστρες τους. Ο βοσκός κουδουνάρης, ξεχωρίζει από τα καλά κουδούνια με τις καλοραμμένες κουδουνίστρες. Καλά κουδούνια είναι τα παλιά κουδούνια που προέρχονται από πάππου προς πάππου, όπως λένε.

Συνήθως οι κουδουνάτοι από 15 χρονών και πάνω φορούν τα μεγάλα κουδούνια. Τα παλιά κουδούνια είναι τα λεγόμενα Σοδιάβατα και τα μεγάλα, είναι τα Σφαχτουοκούδουνα και τα Ριφοκούδουνα. Τα μικρά παιδιά από την κατηγορία των παλιών κουδουνιών φορούν τα Ριφοκούδουνα και τα Σφαχτουοκούδουνα.

Έτσι λοιπόν και φέτος την πρώτη τους εμφάνιση έκαναν οι κουδουνάτοι από το προφωνό Σάββατο έως και την Καθαρά Δευτέρα.

Τα παλιά χρόνια οι κουδουνάτοι ήταν Βρακάτοι δηλαδή φορούσαν Βράκες και αμπάδικα παππούτσια δηλαδή ξόραφα με αγριοδέτη. Ο αγριοδέτης ήταν το κορδόνι, φτιαγμένος από σιρίμι που φτιάχονταν από δέρμα ζώου.

Τώρα όμως η εμφάνιση των κουδουνάτων έχει εναρμονιστεί με την τωρινή ενδυμασία του βοσκού, που είναι το καρό πουκάμισο, τζιν παντελόνι και ξόραφα, τα αμπάδικα όπως ανέφερα, δεν λείπει και η Τραγιάσκα.

Εμφανίστηκαν και φέτος κατά ομάδες στη γέφυρα, έμπαιναν στα μαγαζιά που έπαιζαν βιολιά. Εκεί όπου είναι όλοι μαζεμένοι και διασκεδάζουν επιδεικνύουν τα κουδούνια τους που είναι σύμβολο του μερακλή βοσκού. Είναι σαν να γίνεται

ένας ανταγωνισμός των βοσκών, που κατεβαίνουν με τις παρέες τους, για το ποιός έχει τα καλύτερα κουδούνια.

Οι παλιοί βοσκοί ήξεραν ποιός μάστορας κουδουνιών τα είχε φτιάξει. Την ώρα που τα χτυπούσαν, οι παλιοί συζητούσαν κι έλεγαν, ότι αυτά τα κουδούνια που φοράει π.χ. ο τάδε είναι των καλύτερων μαστόρων κουδουνιών στο Φιλότι τότε, κατόπιν υπήρξαν κι άλλοι.

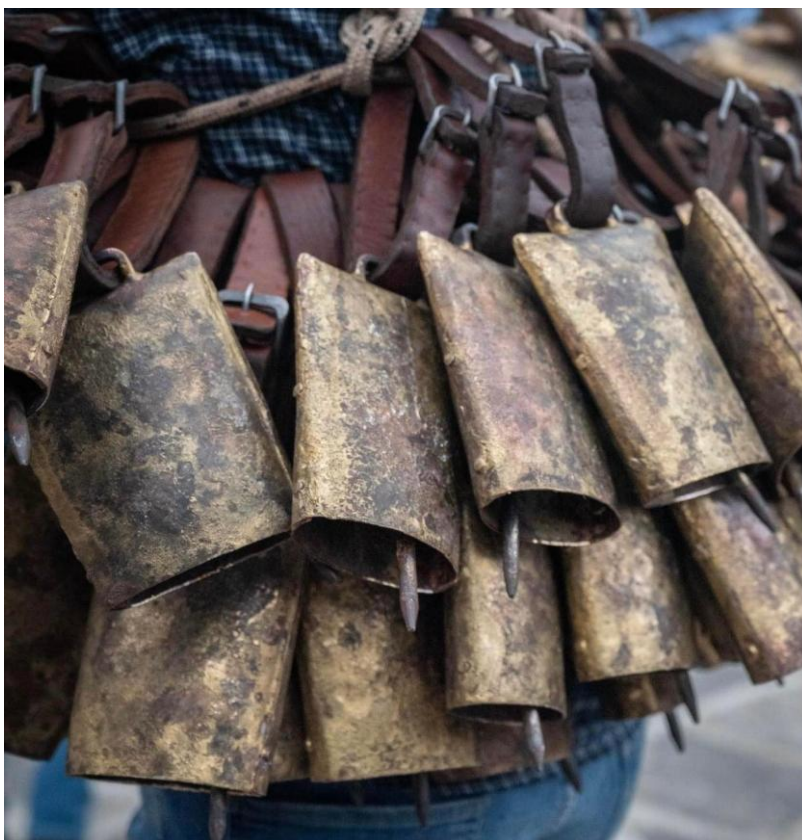
Όλες τις μέρες των Αποκριών στο χωριό αντιλαλούσαν τα κουδούνια. Ξεκινούσαν από πάνω και κατέληγαν στην γέφυρα στον πλάτανο. Τα χτυπούσαν με διάφορες κινήσεις ώστε να ακούγεται δυνατά ο ήχος τους και να τους καμαρώνουν όλοι. Τα παιδιά επιδιώκουμε να φοράμε πολλά κουδούνια. Το ένα παιδί ρωτάει το άλλο πόσα θα φορέσεις εσύ; Έτσι όποιος φορέσει περισσότερα, παρουσιάζει και πιο πολλά ναμιλίδικα κουδούνια, αλλά θεωρεί ότι υπερέχει ως προς την σωματική ρώμη, μιας και σηκώνει τα πολλά κουδούνια. Από μέρες συνεννοούμουν και ρωτούσα τον παππού μου Σκαμπελογιώργη για το πόσα κουδούνια θα μας φορέσει, εμένα και του αδερφού μου Γιώργη Γρατσία. Φόρεσα εγώ 40 κουδούνια και ο αδερφός μου 35 και κατεβήκαμε στη γέφυρα την Τσικνοπέμπτη και την Καθαρά Δευτέρα μαζί με τα άλλα παιδιά του Χωριού. Είχε στηθεί γλέντι με βιολιά, πολλοί είχαν μασκαρευτεί και κόσμος κατέφθανε από όλη τη Νάξο.

Οι μεγάλοι κουδουνάτοι εμφανίστηκαν κατά παρέες και διέσχισαν την γέφυρα έως τον Πλάτανο. Από όλα τα δρώμενα, ο ήχος των κουδουνιών εντυπωσίαζε και τον τελευταίο επισκέπτη!

Αυτός ο ήχος λες κι έδιωχνε όλη την αρνητική ενέργεια και μας έβαζε σε μια καθάρια περίοδο από εδώ και πέρα. Κάμερες παντού αιχμαλώτιζαν τον ήχο,

αλλά και τη λεβεντιά των κουδουνάτων. Δυναμική ήταν και η παρουσία εμάς των παιδιών, οι γονείς και οι παππούδες όλων των παιδιών τα καμάρωναν.

Ένα άλλο έθιμο στο Φιλώτι που μας έκανε εντύπωση είναι το χτύπημα των κουδουνιών που γίνεται πάνω στις ταρατσες την καθαρά Δευτέρα το ξημέρωμα. Όσοι διασκεδάζουν στα βιολιά την Τυρινή Κυριακή το βράδυ και ξημερωθήκανε εκεί, υπάρχει το έθιμο να ανταγωνίζονται ποιος θα προλάβει να πάει πρώτος να χτυπήσει τα κουδούνια του στην ταρατσα του. Έπειτα απαντούν και οι υπόλοιποι χτυπώντας τα και έτσι ξυπνούν τους χωριανούς που δεν είχαν ξενιχτήσει και έδιωχναν κάθε κακό από την μία άκρη του χωριού ως στην άλλη!

Νικόλας Γρατσίας μαθητής Α1 Γ/σίου Τραγαίας

(Οι πληροφορίες είναι από τον παππού μου και από τα βιώματά μου.)